

संपादकीय

कोरोनाच्या दुसऱ्या लाटेच्या पार्श्वभूमीवर 'पूर्णम'च्या या वर्षातल्या तिसऱ्या अंकासोबत आपण भेटत आहोत. २०२० च्या सर्व घडामोडींची या निमित्ताने आपल्याला एक उजळणी अनुभवास आली. परंतु, मागील वर्षीपेक्षा जास्त तीव्रतेने आणि गंभीर परिणाम भोगायला लावणारी परिस्थिती आपण सर्वांनी या कालावधीत अनुभवली. आपल्या, आपल्या कुटुंबीयांच्या, आप्त-मित्रांच्या सद-आरोग्यासाठी आपण मदत करण्यात मागील २-३ महिने मग्न होतो. आपल्यापैकी बरेच जण अनेक मदतकार्यात सहभागी झाले असतील. आता कोरोनाची लाट ओसरते आहे, असे म्हणायला वाव सुधारणांच्या परिस्थितीमुळे आहे. असे असतानाही परिस्थिती ओळखून योग्य ती काळजी घेऊन, आपले काम पुनश्च चालू करण्यासाठी आपण सर्व जण सध्या प्रयत्नशील आहोत. आपली, कुटुंबाची, समाजातील सर्वांची काळजी घेत पुढे मार्गक्रमण करूयात.

मार्च ते मे महिन्यात, 'पूर्णम'च्या कार्यकर्त्यांनी आपले दाते, हितचिंतक यांच्यापर्यंत पोहोचून कोरोनाच्या पार्श्वभूमीवर त्यांची विचारपूस करणे, आवश्यक ती वैद्यकीय मदत पोचवण्यास मदत करणे, लसीकरणाबाबत जागृती करणे यासारखी कामे हाती घेतली होती. यामध्ये साधारण ३००० दात्यांपर्यंत 'पूर्णम' पोहोचू शकले याबद्दल समाधान वाटते. सध्या ३० स्वयंसेवकांचा एक गट कोविड मुक्तांपर्यंत पोहोचून विचारपूस करणे, पोस्ट कोविड वैद्यकीय मदतीला जोडून देणे, अशी मदत करत आहेत. याद्वारे 'पूर्णम' २००० रुग्णांपर्यंत पोहोचू शकले यात आनंद आहे. 'पूर्णम'च्या या कामातील अनुभव नसतानाही आपण, आपले कार्यकर्ते आणि स्वयंसेवक

यांच्या बळावर हे करू शकलो यामध्ये कार्यकर्ते, स्वयंसेवक यांची कालानुरूप बदलून आवश्यक ते काम मनापासून करण्याची वृत्ती खूप महत्वाची ठरते आणि त्यामुळेच हे काम सर्वांना सतत प्रेरणादायी ठरते आहे.

'पूर्णम'चे प्रत्यक्ष, कचरा व्यवस्थापनातील काम आता हळूहळू चालू झाले आहे. अनेक जण 'पूर्णम'ला स्वयंसेवक म्हणून जोडले जावेत यासाठी आपण स्वतंत्र व्यवस्था आता करतो आहोत. त्याचबरोबर, ई-वेस्ट, प्लॅस्टिक वेस्ट, ओला कचरा, पर्जन्यजल व्यवस्थापन या विषयीचे प्रकल्प आता पुन्हा चालू होत आहेत. पर्यावरण दिनानिमित्त विशेष कार्यक्रम 'पूर्णम'कडून आयोजित केले होते. या वर्षी आपल्या सर्वांपर्यंत पर्यावरणदिनाचे औचित्य म्हणून 'निर्माल्य अगरबत्ती' पोहोचवत आहोत. महिला बचतगटांनी निर्माल्यापासून तयार केलेल्या अगरबत्त्या हे 'Circular Economy'चे एक उत्तम उदाहरण म्हणून आपल्यापर्यंत पोहोचवण्यास आनंद वाटतो. याबद्दल आपला प्रतिसाद चांगला येईल याबद्दल खात्री आहेच.

पुढील कालावधीत काही नवीन संकल्पना घेऊन आपल्यापर्यंत पोहोचणार आहोत. आपल्या सहकार्यामुळेच हे सर्व शक्य होत आहे. या सर्व प्रकल्पांसाठी सतत आर्थिक सहाय्य सुद्धा लागत असते. 'पूर्णाहुती'मधून आपल्या सर्वांचे आर्थिक सहाय्य लाभत असते. या कठीण कालावधीत सुद्धा आपण असेच 'पूर्णम'सोबत तन-मन-धनाने उभे राहावे. 'पूर्णम'ला मिळालेल्या देणग्या ८०८ अंतर्गत आयकरात सवलत मिळवून देतात.

धन्यवाद!

- संपादकीय मंडळ

Bimonthly Report

E-waste and Plastic Waste Management

Under this project, we collect electronic and electrical waste and plastic waste and handover it to Maharashtra Pollution Control Board (MPCB) authorized recyclers. The waste which can be reused is refurbished and donated to needy organizations. Poornam conducts E-waste and plastic waste collection drives every Saturday-Sunday and weekly runs permanent collection centers around the Pune city with support of Cummins India Foundation.

Poornam conducts regular collection drives at society & commercial level. These drives are supported by Cummins India Foundation.

In month of March, Poornam team conducted total 6 collection drives at society level & 2 drives at commercial level across Pune City where around 67 donors donated E-waste and plastic waste. Twelve weekly collection centers were open during the month of March. Total E-waste and plastic waste collection during these drives are 1.2 ton and 577 kg respectively.

Fabric Up-cycling

Indian culture has always been developed in the favor of sustainability of environment, inclusive of 3 Rs- Reduce, Reuse, and Recycle. Fabric Up-cycling is also one of the Poornam's projects which take this concept to the wider level. Under "Your Fabric, Our skill" activity we are collecting old jeans & manufacturing attractive products out of those & give those back.

In the month of March one promotional stall was arranged at Air Force Station, Lohagaon. Mask manufacturing and distribution were started in the month of April due to Pandemic condition.

Green consultancy

Under this project we provide consultation regarding rainwater harvesting, wet waste and dry waste management at society, commercial and rural/town level. In Pune city, we run composting unit & rainwater harvesting unit at Laxmi Park Society, Navi Peth. Some units have been stopped due to present situation of COVID-19. Establishment of Composting Units at 2 private places for processing garden waste are under process.

Volunteering Engagement

Poornam engages volunteers in various activities such as awareness sessions, collection drives at various levels, Megadrives at Ward or City level, co-ordinating permanent weekly collection centers across city, sharing of designing ideas for Fabric Up-cycled Products, co-ordinating special events, fund raising etc. Till now 200+ volunteers have been engaged in different activities.

In the month of April, we all were facing second wave of Pandemic. Under lockdown we called everyone associated with us & tried to find if anyone is seeking any kind of help such as information of vaccination registration process & centers, unavailability of bed for patients & moral support as facing infection. We are also trying to engage people in volunteering as councilor for those who are being depressed due to undergoing infection.

Awareness Activities

Along with activities for city's waste management Poornam spread awareness regarding waste management and environment. Making citizens aware is important for accelerating public participation in managing waste. Poornam was conducting several webinars on Facebook

regarding Entrepreneurship opportunities in various environment related fields. In the months of March & April, 9 webinars were organized. Eminent speakers guided about topics such as Eco-Restoration, Climate Entrepreneurship, Importance of Environment in Urban Life, Vulture Conservation, Urban Biodiversity, Eco-Friendly Living, Environment & Tourism, Sustainable Agriculture and Tiger

Conservation. Webinar were conducted on every Wednesday at 4.30pm.

Apart from webinars, Poornam conducted “Best Out of Waste” competition in association with Cummins India Foundation. Total 52 students from thirteen schools participated in this competitions by sending videos of making items out of waste. One awareness session on “Zero Waste Concept” was delivered at Barclays.

Photo Gallery

Webinars Conducted

Promotional stall at Airforce station, Lohagaon

E-waste & Plastic Collection Drive

Best out of Waste Competition Participants

परिसंस्था पुनरुज्जीवन

आता फुलपाखरं केव्हा सोडायची, हा अनेकदा विचारला जाणारा प्रश्न. अनेक ठिकाणी फुलपाखरू उद्यान तयार करायचे असते. ते लोक अनेकदा हा प्रश्न हटकून विचारतात. मग त्यांना सांगायला लागते फुलपाखरू उद्यान ही परिसंस्था आहे. फुलपाखरांना जगण्यासाठी अनुकूल वातावरण तयार करणे हे आवश्यक असते. ती आपोआप येतील. आपल्यापैकी अनेकांनी आजोबा हा मराठी चित्रपट बघितला असेल. यात एक बिबट्या विहिरीत पडलेला असतो. त्याला वन खात्याचे कर्मचारी सोडवतात. त्याला माळशेज घाटात सोडण्यात येते पण तो मुंबईत १२० किलोमीटरचा प्रवास करून येतो. परिसंस्था हे प्राणी, पक्ष्यांचे घर असते. तिथे त्यांच्या अन्नाची, निवाऱ्याची सोय असते, तिथे त्यांना सुरक्षित वाटते. आपण एखाद्या ठिकाणी फुलपाखरं कशी सोडणार आणि अगदी सोडली तरी ती तिथे का राहतील? फुलपाखरं ठराविक झाडावरच राहतात, ठराविक झाडावरच अंडी घालतात. फुलपाखरू उद्यान तयार करताना फक्त ठराविक झाडं लावली म्हणजे झालं असं नाही तर फुलपाखरांसाठी विशिष्ट वातावरण लागतं तरच फुलपाखरं येतात, राहतात. हे इतरही प्राण्यांच्या, पक्ष्यांच्या बाबतीत आहे. विशिष्ट प्राणी, पक्षी, कीटक विशिष्ट परिसंस्थेतच आढळून येतात.

एखाद्या क्षेत्रातील प्राणी, वनस्पती व ते ज्या वातावरणात असतात ते वातावरण, त्यातील सर्व जैविक व अजैविक घटक मिळून जी व्यवस्था तयार होते त्याला परिसंस्था म्हणतात. असे साधारणतः म्हणता येईल. परिसंस्थेत प्राणी, वनस्पती, कीटक इ. सर्व जैविक घटकांचा समावेश होतो तर पाणी, पाऊस, तापमान, आर्द्रता, उष्णता, सूर्यप्रकाश, हवा, माती अशा सर्व अजैविक घटकांचा समावेश होतो. या दोन्ही घटकांची एकमेकांबरोबर क्रिया-प्रतिक्रिया होते. दोघांचेही अस्तित्व एकमेकांवर अवलंबून असते. दोघांचाही एकमेकांवर परिणाम होतो. परिसंस्था ही जिवंत असते. तिच्यात सातत्याने बदल होत असतात. जंगल, तलाव, गवताळ प्रदेश, नदी, समुद्र अशा अनेक परिसंस्था उदाहरण म्हणून सांगता येतील. पावसाळ्यात तयार झालेलं एखाद डबकं ही सुद्धा परिसंस्था

आहे तर संपूर्ण पृथ्वी ही सुद्धा परिसंस्थाच आहे. प्रत्येक परिसंस्था ही unique, वैशिष्टपूर्ण असते. त्यातील जैविक व अजैविक घटकांमध्ये संतुलन असते. हे संतुलन सातत्याने गतिमान असते.

परिसंस्थेत अनेक वेळा मोठे बदल घडतात. काही वेळा ते नैसर्गिक असतात तर कधी मानवनिर्मित. प्रदीर्घ काळ पडलेला दुष्काळ, अतिवृष्टी, पूर या नैसर्गिक कारणाने परिसंस्थेत बदल घडून येतात. अशा वेळी परिसंस्थेत मोठे बदल घडून येतात. कधी ही कारणे मानवनिर्मित असतात. एखादे झाड ही सुद्धा एक परिसंस्था आहे. त्यावर अनेक जीव जगात असतात. ते जेव्हा तोडले जाते, ती परिसंस्था नष्ट होते. त्यावर अवलंबून असणारे जीव बेघर होतात. एखाद्या नदीवर जेव्हा धरण बांधले जाते, त्या ठिकाणची परिसंस्था संपूर्णपणे बदलून जाते. अनेक वेळा नाशही पावते. धरणाचे बांध घालून प्रचंड पाणी साठवले जाते. त्या परिसरातील जंगल, गाव इ. सर्व परिसंस्था पाण्याखाली जातात. नष्ट होतात. धरणानंतर पाण्याचा प्रवाह कमी होतो, आटतो. त्यामुळे त्या ठिकाणची परिसंस्था पूर्ण बदलून जाते. अनेक ठिकाणी कारखान्यासाठी, वस्तीसाठी जमीन पाहिजे, तसेच शेतीसाठी जंगलतोड होते. तेव्हा ती परिसंस्था पूर्णपणे नष्ट होते. काही वेळा काही विकास प्रकल्पांसाठी झाडे तोडली जातात व त्यांना पर्यायी जागा देऊन तिथे टिकवली जातात पण ती परिसंस्था जशीच्या तशी निर्माण होत नाही. फक्त झाडं लावली की परिसंस्था तयार होत नाही. ती इतर अनेक घटकांवर अवलंबून असते.

एखाद्या परिसंस्थेची घडी मोडली तर ती पूर्ववत होऊ शकते का हा प्रश्नच आहे. 'अमेरिकन नॅशनल रिसर्च इन्स्टिट्यूट'ने पर्यावरणीय पुनरुज्जीवनाच्या केलेल्या व्याख्येप्रमाणे पुनरुज्जीवन म्हणजे एखादी परिसंस्था, त्यात अस्थिरता निर्माण होण्याच्या पूर्वी ज्या स्थितीत होती, त्या परिस्थितीच्या आसपासच्या परिस्थितीपर्यंत परत पोहचवणे. पुनरुज्जीवन ही एक सर्वसमावेशक प्रक्रिया आहे. फक्त वनस्पती, प्राणी, पक्षी यांच्यापुरते मर्यादित नाही, तर पूर्ण अधिवास व अनेक जैविक, अजैविक घटकांवर अवलंबून असते.

अजून एक उदाहरण घेऊन आपण हा विषय समजून घेऊया. पुण्यातल्या मुळा-मुठेचं पात्र येरवड्याजवळ उथळ, खडकाळ आहे. पाणवनस्पती असल्यामुळे मासे, कीटक आणि इतरही बरेच जलचर होते. शेजारी पाणथळ जमीन आणि पलीकडे थोडा गवताळ प्रदेश. हा भाग पक्ष्यांसाठी अभय स्थळ म्हणून जाहीर केला गेला. त्या वेळी तिथे धोबी पक्ष्यांचे थवेच्या थवे दिसत. तिथे गवताळ प्रदेशात झाडे लावावी असे ठरले. अनेक वेळा गवताळ प्रदेश आपल्याला टाकाऊ वाटतो, मोठी झाडे म्हणजेच उत्तम परिसंस्था अशी आपली प्रामाणिक समजूत असते. गवताळ प्रदेश ही सुद्धा एक महत्वाची परिसंस्था आहे व अनेक प्राणी, पक्षी केवळ गवताळ प्रदेशातच निवास करतात. तर या गवताळ भागात मोठे वृक्ष होतील अशी झाडे लावली गेली. झाडं वाढलीही चांगली. पण धोबी पक्षी तेथून गायब

झाले ते कायमचे. कारण त्यांना खाण्यासाठी लागणारे गवताचे बी आता तिथे नव्हते. कृत्रिम प्रकारे वाढवलेली जीविधता मूळ जीविधतेला धक्का पोहोचवते. हे ज्येष्ठ पर्यावरणतज्ज्ञ, पक्षीतज्ज्ञ श्री. प्रकाश गोळे यांनी नोंदवलेले निरीक्षण आहे.

परिसंस्थेचे पुनरुज्जीवन ही जटील प्रक्रिया आहे. अनेक प्रकल्प विविध नामशेष होत चाललेले प्राणी, पक्षी यांची संख्या वाढवण्यासाठी होताना दिसतात. जसे व्याघ्र प्रकल्प, गिधाड प्रकल्प, माळढोक प्रकल्प इत्यादी. यातही हे प्राणी नामशेष होण्याचे मुख्य कारण परिसंस्थेत होणारे बदल किंवा परिसंस्था नष्ट होणे हे असते. कारणांचा अभ्यास करून परिसंस्था पुनरुज्जीवित करणे महत्वाचे.

- संगीता जोशी

सेक्रेटरी, पर्यावरण दक्षता मंडळ

Feedback

Recently I got an opportunity to deliver the vulture conservation project run by SEESCAP, Mahad under webinar series conducted by "Poornam Ecovision Foundation", a Pune based NGO. It was very nice experience of knowing Poornam's projects and all whatever the employees are taking efforts in Waste management in and around the city .The efforts in Electronic waste management project are really appreciable. Nowadays in the habitual routine of use and throw behaviour, the NGO have taken really needful efforts to convince the society to get mold into reuse of electronics. Secondly we are purchasing more and more new clothes even when we are having enough to wear and use. So it's good to see the appeal of collection of such fabric to turn it in different products where employment is generated. Water harvesting project is one of the need of hour and Poornam is committed to find solutions to overcome this problem with small pocket colonies like residential colonies. Sanitary napkins and their disposal is the big problem that creates diseases. Poornam frontiers are taking planned awareness projects in this subject too. Since 8 years of service the founder and members of Poornam now have proper base with well equipped office and dedicated well qualified staff. Along with current issues of cleanliness and recycling NGO creates awareness about all fields under Environment through live webinars. I was one of the invitees focusing endangered species' conservation work from district Raigad. Thank you very much all Poornam team. My best complements are always with you. Looking forward for further some cordial project .

- Mr. Premsagar Mestri

Founder and President, SEESCAP, Mahad

Feedback

We would like to thank you for all the time and efforts taken to deliver session on Waste Management and effective ways to tackle the problem at source. Your expertise in the field is well acknowledged and efforts / initiatives taken up by Poornam Ecovision in the society is highly appreciated.

We received a different perspective on ways to approach the waste management issue on day-to-day basis, reuse the commonly overlooked objects in creative and effective manner. This will definitely help us in our efforts towards conservation of environment and making our surrounding better for future generations.

Please accept our gratitude and best of the wishes for yourself and Poornam Ecovision.

- Krishna Kumar, Barclays

नवीन उपक्रम

"Your Fabric, Our Skill"

Drop old jeans & we make attractive products for you!

Jeans (Size 28 / 30)	Jeans (Size 32 / 34)	Jeans (Size 36 & Above)
a. Small Sling Bag + 2 Key Holders OR	a. Sling Bag (S) + Slippers OR	a. Designer Back Pack + Jeans Pocket Sling Bag OR
b. 2 Utility Pouches + 2 Coin Purses OR	b. Sling Bag 'U' Shape + 2 Utility Pouches OR	b. Tote Bag (M) + Slippers OR
c. 2 Pencil Pouches + 4 Key Chains	c. Diagonal Sling Bag + 2 Key Holders	c. Designer Hand Bag + Cable Holder
Cost Rs. 350/- (Each option)	Cost Rs. 450/- (Each option)	Cost Rs. 550/- (Each option)

Please Note:

- Products will be selected based on quality of fabric.
- Clothes will be accepted in washed condition.
- If necessary we will use jeans material at our office.
- Order completion period will be 15 days.
- Pick up and delivery charges are included.

Contact no : 9075008993 | E-mail ID : promotion@poornamecovision.org